

Statenvoorstel 71/15 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie :

PS-vergadering :

Onderwerp

Investing faciliteit F-35 motoronderhoud Woensdrecht

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

De Joint Strike Fighter (F-35) is de opvolger van de F-16. Nederland gaat dit toestel ook aanschaffen. Dit biedt kansen voor de Nederlandse industrie.

De komende jaren worden de productie en het onderhoud van de onderdelen van dit nieuwe jachtvliegtuig aanbesteed door de Amerikaanse overheid en het Amerikaanse bedrijfsleven. Ook Nederland probeert zoveel mogelijk opdrachten binnen te halen.

Een grote opdracht is het onderhoud aan de motoren. Nederland gaat het motorenonderhoud voor een deel van de Europese F-35's uitvoeren. Hiervoor moet op het Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW) een specialistische onderhoudsfaciliteit komen. Om dit te realiseren is een investering van € 88 miljoen nodig.

Defensie heeft besloten de helft van deze investering voor haar rekening te nemen. Het ministerie van Defensie heeft het ministerie van Economische Zaken (EZ) en de Provincie Noord-Brabant gevraagd om het resterende deel te financieren (ieder 25%). Wij zijn daar in principe toe bereid, mits dit leidt tot nieuwe bedrijvigheid en potentiële werkgelegenheid (toekomstige groei). PricewaterhouseCoopers (PwC) heeft hier [onderzoek](#) naar gedaan. De eindrapportage is op 9 juni jl. aangeboden aan de Tweede Kamer en de provincie. Ook u heeft een exemplaar van deze rapportage ontvangen.

Op basis van dit rapport willen de drie partijen een bestuursovereenkomst sluiten. Deze bestuursovereenkomst bestaat uit twee onderdelen.

1. Financiering (lening)

Wij willen een lening verstrekken aan het ministerie van Defensie van maximaal € 22 miljoen om de bestuursovereenkomst uit te voeren. Wij hebben hiervoor twee opties die variëren in een vast en flexibel rentepercentage. Wij leggen deze opties aan u voor. Onze voorkeur gaat uit naar een flexibel rentepercentage (optie 2).

2. *Inhoudelijke randvoorwaarden*

Om het economische en maatschappelijke rendement in Brabant te verzilveren, leggen wij hierover in de bestuursovereenkomst afspraken vast. Bijvoorbeeld over actieve verwerving van aanvullende F-35-opdrachten en civiel medegebruik van het LCW, inclusief het streven naar (gezamenlijke) exploitatie van een deel van de faciliteiten door samenwerking van Defensie en het (Brabantse) bedrijfsleven. Ook leggen we afspraken vast over innovatiegericht inkopen door de landelijke overheid en samenwerking op het gebied van kennis, opleiding & training en uitwisseling van technisch personeel.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Met dit dossier willen wij de weg vrijmaken om het onderhoudswerk aan de motoren van de F-35-toestellen op het LCW binnen te halen. Dit motorenonderhoud levert ons veel op:

- Het levert een bijdrage aan behoud van hoogwaardige en duurzame werkgelegenheid bij het LCW en versterkt de Nederlandse kenniseconomie.
- Het onderhoudswerk fungeert als katalysator om de doelen van Brabant op het gebied van Aerospace & Maintenance daadwerkelijk uit te voeren.
- Bedrijven die meedoen aan het F-35-traject besteden meer tijd aan Research & Development en dat is weer de motor voor de ontwikkeling van innovaties.
- Hightech bedrijven kunnen profiteren van deze F-35-innovaties. Dit kan leiden tot nieuwe business en bedrijvigheid.
- Bedrijven, kennis- en onderzoeksinstellingen bouwen nieuwe kennis op. Uitwisseling van deze kennis leidt eveneens tot innovatie, nieuwe business en bedrijvigheid.
- We kunnen onze innovaties eerder te gelde maken (valorisatie), omdat wij Amerika veel kennis kunnen brengen. Zeker omdat er nog veel moet worden ontwikkeld aan de F-35.
- Onze bedrijven krijgen toegang tot de wereldwijde onderhoudsmarkt.

Het voorstel

1. Geen wensen of bedenkingen hebben om een bestuursovereenkomst te sluiten met de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de ministers van Defensie en Economische Zaken, over een gezamenlijke investering van maximaal € 88 miljoen in een onderhoudsfaciliteit (gebouw en technische uitrusting) voor het onderhoud van F-35 motoren bij het Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW).
2. Geen wensen of bedenkingen hebben over het voornemen van Gedeputeerde Staten om een lening te verstrekken van maximaal € 22 miljoen aan de Staat der Nederlanden (ministerie van Defensie) ten laste van de immunisatieportefeuille, met afwijking van de Verordening treasury wat betreft de looptijd van de lening.

Aanleiding

De F-16 is verouderd en vereist steeds meer onderhoud en aanpassingen. Hierdoor stijgen de kosten en komt de inzetbaarheid van dit jachtvliegtuig onder druk te staan. De afgelopen jaren is gezocht naar een opvolger. De keuze is gevallen op de Joint Strike Fighter (JSF/ F-35). Nederland is één van de landen die de F-35 aanschaft. De komende jaren worden de productie en het onderhoud van de onderdelen van dit nieuwe jachtvliegtuig aanbesteed door de Amerikaanse overheid en het Amerikaanse bedrijfsleven. Ook Nederland probeert zoveel mogelijk opdrachten binnen te halen. Een grote opdracht is het onderhoud van de motoren van de JSF/F-35.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Groot onderhoud aan de F-35 in Woensdrecht

December 2014 heeft het Amerikaanse ministerie van Defensie locaties geselecteerd waar groot onderhoud aan de airframes en motoren van de F-35 mag plaatsvinden. Italië verzorgt het onderhoud aan het airframe van de Europese vloot. Nederland (Logistiek Centrum Woensdrecht, LCW), Noorwegen en Turkije gaan motoren van de Europese F-35-vloot onderhouden. Het F-35 motorenonderhoud in Nederland is een katalysator om te komen tot de ontwikkeling van een ecosysteem van wereldklasse. Hiervoor moet op het LCW een onderhoudsfaciliteit komen voor het onderhoud aan de F-35 motoren. Het gaat om de bouw en inrichting van een zeer gespecialiseerde werkplaats en proefdraaiopstelling. Deze proefdraaiopstelling zal volledig ontsloten en geluiddempend worden uitgevoerd zodat aan de milieueisen en vergunningen wordt voldaan. Om dit te realiseren is een investering van maximaal € 88 miljoen nodig.

Verzoek om mee te investeren; PwC-rapport F-35 potentieel

Op basis van een businesscase voor dit motorenonderhoud heeft het ministerie van Defensie besloten 50% van deze investering voor haar rekening te nemen. Defensie heeft het ministerie van Economische Zaken (EZ) en onze provincie gevraagd om het resterende deel te financieren (25% + 25%). De provincie is daar in principe toe bereid, mits dit leidt tot nieuwe bedrijvigheid, potentiële werkgelegenheid (toekomstige groei) en de bevordering van innovatie en concurrerend vermogen. En dan zodanig dat het een dergelijke investering zou rechtvaardigen. Om dit te verifiëren, hadden EZ en de provincie behoefte aan de totale economische en maatschappelijke impact van het project. Met andere woorden: het in beeld brengen van de economische en maatschappelijke kansen die de komst van de F-35 met zich mee kan brengen, aanvullend op het motorenonderhoud (inclusief nieuwe bedrijvigheid (spin-offs) en waardevolle kennis waarmee bedrijven uit andere topclusters en topsectoren hun voordeel kunnen doen (spill-overs).

Een nationale (bestuurlijke) F-35 Regiegroep heeft in de opstartfase onder leiding van oud-minister Maxime Verhagen een onafhankelijk onderzoek gecoördineerd om inzicht te krijgen in de economische kansen van het onderhoud aan de F-35.

Daarbij is ook gekeken naar de voorwaarden die moeten worden ingevuld om deze kansen te verzilveren. De F-35 Regiegroep bestaat uit onder meer de ministeries van Defensie/EZ, de provincie Noord-Brabant (gedeputeerde Bert Pauli), het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR), het Netherlands Industrial Fighter Aircraft Replacement Platform (NIFARP¹), Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV), Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM)² en Netherlands Aerospace Group (NAG).

Price waterhouse Coopers (PwC) heeft dit onderzoek naar de economische en maatschappelijke impact uitgevoerd. De eindrapportage is 9 juni jl. aangeboden aan de Tweede Kamer, ons college en uw Statenleden³.

De F-35-regiegroep heeft geconcludeerd dat de PwC-rapportage voldoende aanknopingspunten biedt om het Aerospace & Maintenance-potentieel en andere F-35 proposities (in het verlengde van het motorenonderhoud) verder uit te werken. Ook andere clusters kunnen daarvan profiteren (High Tech, Automotive, Logistiek, Energie en Maritiem) en vice versa.

Bevoegdheid

De bestuursovereenkomst die wij willen sluiten met de ministeries van Defensie en EZ en de lening van maximaal € 22 miljoen die daaruit voortvloeit zijn van een zodanig belang dat wij deze vooraf voorleggen aan Provinciale Staten. Wij doen dit op grond van het bepaalde in artikel 167, vierde lid, van de Provinciewet (procedure wensen of bedenkingen).

Bovendien is in de Verordening treasury Noord-Brabant vastgelegd dat Gedeputeerde Staten vanuit de immunisatieportefeuille subsidies in de vorm van leningen mogen verstrekken die zowel een maatschappelijk als een financieel rendement opleveren. Een dergelijke lening mag alleen worden verstrekt nadat Provinciale Staten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen te uiten.

Doel

Met dit dossier willen wij de weg vrijmaken om het onderhoudswerk aan de motoren van de F-35-toestellen op het LCW binnen te halen. Dit is belangrijk voor de werkgelegenheid, in het bijzonder in West-Brabant. Daarnaast fungeert hoogwaardig onderhoudswerk aan de F-35 als katalysator om de doelen van Brabant op het gebied van Aerospace & Maintenance daadwerkelijk te realiseren.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

¹ Het Netherlands Industrial Fighter Aircraft Replacement Platform (NIFARP) is een platform van Nederlandse bedrijven en instituten die (willen) deelnemen aan het F-35 project.

² Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM) initieert en faciliteert innovatieprojecten bij onderhoudsvraagstukken (maintenance).

³ Bron: PwC rapportage: 'De instandhouding van de F35: van kansen op onderhoud en logistiek naar een ecosysteem met innovatieclusters van wereldklasse' (<http://www.brabant.nl/f35>)

Met de Agenda van Brabant en het Economisch Programma 2020 stelt de provincie Noord-Brabant de ontwikkeling van sterke economische clusters centraal. Deze clusters versterken de Brabantse concurrentiekracht en maken onze groeipotentie waar. Dat doen we door kansrijke cross-overs tussen de clusters te realiseren en deze te verbinden met maatschappelijke opgaven. Het motorenonderhoud van de F-35 bij het LCW geeft een impuls aan de vorming van het Brabantse economische cluster Aerospace & Maintenance.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Kernboodschap

De F-35 geeft de kenniseconomie in Nederland een stevige impuls. Het jachtvliegtuig is bovendien de drijvende kracht achter de Nederlandse luchtvaartsector en het luchtvaart-kenniscluster.

Het is echter onmogelijk nu al exacte getallen te noemen over de groei van werkgelegenheid en de versterking van het concurrentievermogen. Er zijn wel inschattingen gemaakt (Bron: <http://www.brabant.nl/f35>).

Ervaring uit het verleden (F-16) leert dat vroegtijdig instappen zorgt voor langdurige werkgelegenheid. Bedrijven die meedoen aan het F-35 traject besteden meer aan Research & Development. Dat is op zich weer een motor voor het aanjagen van innovatie. We kunnen deze innovaties bovendien sneller te gelde maken (valorisatie) doordat we met onze deelname aan het F-35-traject Amerika ook nieuwe kennis brengen. Zo heeft Nederland/Brabant Amerika veel te bieden op het gebied van kwaliteit en kostenreductie. Zeker omdat er nog zoveel ontwikkeld moet worden aan de F-35. Daarnaast krijgen onze bedrijven toegang tot de wereldwijde onderhoudsmarkt en haar spin-offs/spill-overs. Denk aan nieuwe hoogwaardige composieten, verbeterde productietechnologieën, unieke controle en assemblage van assemblagelijnen, hoogwaardige ICT-toepassingen bij slimme logistieke concepten en hoogwaardige high-tech deelsystemen, -software en -processen. Allemaal activiteiten die behoren tot de kracht van Brabant.

1. Nationale aanpak: organisatie economisch/maatschappelijk potentieel

Om de kansen uit het PwC-rapport gestructureerd uit te werken, organiseert een aantal F-35-Regiegroepleden het economisch/maatschappelijk potentieel (met nauwe betrokkenheid/deelname vanuit Brabant):

- Michiel van der Maat - (voorzitter NIFARP/ Fokker) uitwerking van proposities/ pitches voor de V.S.
- Aad Veenman - (boegbeeld van het Topteam Logistiek): uitwerking van de logistieke propositie.
- Marco Brinkman - (directeur Airborne services): uitwerking van de composieten propositie.
- Lex Besselink - (voormalig directeur DI-WCM): predictief onderhoud en optimalisatieprocessen

Deze leden van de F-35-regiegroep zijn een belangrijke schakel tussen het Aerospace & Maintenance cluster (F-35) en de andere sectoren. Zij brengen partijen bij elkaar in initiatieven op het niveau van innovatieclusters.

Omdat er een directe koppeling is met de sterke kanten van Brabant (denk aan de maakindustrie), is Noord-Brabant als enige provincie vertegenwoordigd in de nationale F-35-regiegroep (gedeputeerde Bert Pauli en hoofd Economisch Programma Brabant 2020 Miranda Wijnstekers).

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

2. Regionale aanpak: Clusteraanpak Aerospace & Maintenance Brabant

Op basis van het PwC-rapport werkt de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) met bedrijven, kennisinstellingen en intermediaire organisaties (zoals DI-WCM, Rewin en Midpoint) aan een regionale clusteraanpak Aerospace & Maintenance Brabant. De komst van de F-35 is de katalysator om ook een impuls te geven aan de business en bedrijvigheid binnen andere actuele Brabantse thema's en om nieuwe verbindingen te realiseren tussen de Brabantse topsectoren en regio's, over de (provincie)grenzen heen. Met het bedrijfsleven en de kennis- en onderzoeksinstellingen zelf in de *lead* voor de verschillende innovatiedomeinen. Zo wordt een impuls gegeven aan het gewenste ecosysteem met cross-overs naar onder meer Logistiek en High Tech (zie bijlage 1 met infographic Aerospace & Maintenance potentieel Brabant komst F-35).

Fokker Elmo: schoonste en stilste vliegtuigmotor ter wereld

Dankzij de uitstekende prestaties van Fokker Elmo (Aviolanda Woensdrecht) mag dit bedrijf sinds vorig jaar de bekabeling verzorgen van honderden F-35-toestellen voor Lockheed Martin en Pratt & Whitney. Fokker Elmo werkt nu aan de schoonste en stilste vliegtuigmotor ter wereld.

3. Ontwikkeling regionale Aerospace & Maintenance 'hotspots'

Er zijn meerdere 'hotspots' in de regio die fungeren als katalysator om innovatieprocessen te versnellen en business te genereren (zie de infographic). Eén van de hotspots is het Businesspark Aviolanda, waarvan wij (groot) aandeelhouder zijn. We besteden in dit Statenvoorstel ook aandacht aan het Businesspark Aviolanda, omdat er een directe link is met het LCW.

Pilot Publiek-Private Samenwerking (PPS) Businesspark Aviolanda / LCW

Op 14 juli 2015 hebben Gedeputeerde Staten besloten dat Businesspark Aviolanda zich gaat richten op de realisatie van een Aerospace & Maintenance PPS. Deze PPS bestaat uit Businesspark Aviolanda, het ministerie van Defensie (LCW) en een aantal bedrijven en kennis- en onderzoeksinstellingen. De PPS gaat een onderscheidend aanbod van producten en diensten voor Aerospace & Maintenance ontwikkelen.

In het verlengde daarvan moet een regionaal ecosysteem worden ontwikkeld van bedrijven en kennis- en onderzoeksinstellingen. Bijvoorbeeld in de vorm van PPS, open en gedeelde faciliteiten, business development en lobby-activiteiten. Deze nieuwe slimme verbindingen tussen kennis en praktische toepassing leidt tot nieuwe bedrijvigheid.

Argumenten

1.1 De gezamenlijke investering van partijen in de onderhoudsfaciliteit om de motoren van de F-35 te onderhouden, draagt bij aan het behoud van hoogwaardige en duurzame werkgelegenheid op de (middel)lange termijn. Defensie is de grootste werkgever in onze provincie. Vooral het LCW is een belangrijke werkgever in West-Brabant. De werkgelegenheid blijft daar behouden als het onderhoudswerk aan de motoren van de F-35 bij het LCW wordt uitgevoerd.

1.2 Het onderhoud aan de motoren van de F-35 is een aanjager van de Nederlandse kenniseconomie.

Zoals we eerder beschreven heeft Nederland Amerika veel te bieden op het gebied van kwaliteit en kostenreductie. Zeker omdat er nog zoveel ontwikkeld moet worden aan het onderhoudsprogramma. Daarnaast krijgen onze bedrijven toegang tot de wereldwijde onderhoudsmarkt en haar spin-offs/spillovers.

1.3 Het F-35 motorenonderhoud fungeert als katalysator om de Brabant brede doelen te realiseren op het gebied van Aerospace & Maintenance.

Het omzetten van de bredere economische kansen in business en bedrijvigheid gebeurt op basis van een regionaal Aerospace & Maintenance programma. Dit programma wordt dit jaar onder regie van de BOM uitgewerkt

1.4 In de bestuursovereenkomst met de Staat der Nederlanden zijn afspraken gemaakt om het economische en maatschappelijke rendement van Noord-Brabant te optimaliseren.

Om het economische en maatschappelijke rendement te verzilveren, bevat de bestuursovereenkomst inhoudelijke randvoorwaarden, zoals:

- Het actief bevorderen van de verwerving van aanvullend F-35 werk (F-35 Regiegroep) voor en door de Nederlandse industrie;
- Ontwikkeling van een PPS tussen Defensie (LCW), Businesspark Aviolanda, bedrijven en kennis- en onderzoeksinstituten (pilot als basis voor het Aerospace & Maintenance PPS-cluster Noord-Brabant);
- Optimale openstelling van bestaande LCW faciliteiten voor civiel medegebruik, en het nastreven van (gezamenlijke) exploitatie van een deel van de faciliteiten door PPS-samenwerkingsverbanden (Triple Helix);
- Onderzoeken van nadere samenwerkingsmogelijkheden om kennis te vergroten en voor opleiding, training en uitwisseling van technisch personeel;
- Aansluiting bij initiatieven binnen het Topsectorenbeleid, Smart Industry en innovatiegericht inkopen. Op deze wijze worden economische clusters gestimuleerd die gericht zijn op innovatieve producten, diensten, processen en (onderhouds)methoden.

De concept-bestuursovereenkomst '14 oktober 2015; definitieve ambtelijke versie' is toegevoegd in bijlage 2. De inhoud wordt de komende weken juridisch geformaliseerd door de drie overheden.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

2.1 De lening vloeit voort uit de bestuursovereenkomst en bevat geen andere voorwaarden dan nodig voor een doelmatige bijdrage aan de in de onderhoudsfaciliteit voor motoren van F-35 toestellen op het LCW.

De terugbetaling van de lening hangt af van het succes van deze businesscase. In het meest negatieve doorgerekende scenario ('worst case') worden alle drie partijen toch nog terugbetaald. Maar zelfs als dat scenario niet wordt gerealiseerd, krijgt de provincie als eerste haar lening terug. Dat komt omdat de provincie een preferent aandeel heeft in de terugbetaling en rente.

Voor de rente zijn er twee opties:

1. Gedurende 30 jaar een vaste rente van ongeveer 1,53% of;
2. Gedurende 30 jaar een vaste rente van ongeveer 1,43% met de mogelijkheid om mee te delen in de resterende winst.

Onze voorkeur gaat uit naar optie 2. We lichten beide opties kort toe:

- *Optie 1:* een vaste rente die gebaseerd is op de rente die het Rijk betaald voor leningen van 30 jaar (per 14-10-2015: 1,43%) en een risico-opslag van 0,1%. De totale vaste rente voor 30 jaar bedraagt hiermee 1,53%. Het percentage wordt definitief vastgesteld op het moment van de eerste trekking (nader te bepalen).
- *Optie 2:* te werken met een vaste basisrente die gelijk is aan schatkistbankieren (per 14-10-2015: 1,43%). Het restant is echter afhankelijk van het succes van de businesscase. Hierbij bestaat de kans dat er een rendement wordt gerealiseerd tussen 1,43% en 8%.

Ons voorstel is om te kiezen voor optie 2. Het verschil van de vaste risico-opslag is namelijk gering en wij denken dat de kans reëel is dat er een hoger rendement wordt gehaald.

In de bestuursovereenkomst is opgenomen dat een coördinatiegroep wordt ingesteld. Deze groep zal belast zijn met besluiten met betrekking tot het monitoren van de businesscase.

2.2 In de leningovereenkomst zijn afspraken over de aflossingen opgenomen. De maximale looptijd is 30 jaar. Dat past niet binnen de huidige afspraken van de Verordening treasury.

Deze businesscase heeft een looptijd van ongeveer 40 jaar. We verwachten echter dat de investeringen (leningen) eerder kunnen worden terugverdiend. Namelijk binnen 30 jaar.

Bij aanvang van de lening (vanaf 2016) moeten de investeringen worden gefinancierd. Daarna zullen de eerste motoren vanaf 2020 in toenemende mate worden vervangen. Pas vanaf 2030 zal de werklast in de motorenfaciliteit naar haar piek groeien. Dan kan er ook substantieel worden afgelost. Deze businesscase heeft dus een lange looptijd met een lange financiering.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Kanttekeningen

Om het beoogde economische en maatschappelijke rendement te behalen moet er nog veel werk worden verzet

PwC identificeert in haar rapport veel spin-off en spillover effecten. Het totaal geschat economisch effect daarvan is circa € 13 miljard voor de komende 30 jaar, te realiseren met circa 1.600 directe en indirecte arbeidsplaatsen. De onzekerheid rondom dit potentiële maatschappelijke rendement is echter groot. De realisatie hiervan vraagt namelijk veel inzet en samenwerking van alle betrokken partijen. Dit geldt onder andere voor de spillover effecten. De huidige bedrijven die op de F-35 zijn georiënteerd, zijn immers niet gewend om buiten de luchtvaartsector te opereren en hebben nu nog beperkte ambities.

Tevens zal de *netto* werkgelegenheid naar verwachting bescheiden zijn. De werkgelegenheid die direct is gerelateerd aan het motorenonderhoud van de F-35 is namelijk deels behoud van de huidige F-16 arbeidsplaatsen. De F-35 arbeidsplaatsen worden daarnaast ingevuld door gespecialiseerde werknemers die gewild zijn op de arbeidsmarkt. Daarnaast kan het bijzondere karakter van de taken voor Defensie met zich meebrengen dat samenwerking met het bedrijfsleven - zeker op het gebied van innovatie - op gespannen voet kan staan met nationale veiligheidsbelangen. De voorziene intensievere samenwerking met andere organisaties is nieuw. Defensie mag daardoor niet gehinderd worden in de uitvoering van haar primaire taken.

Wij plaatsen deze kanttekeningen bewust om het geheel in een realistische context te plaatsen. Het gaat immers om het anticiperen op een ontwikkeling op (middel)lange termijn met een lange doorlooptijd. Tegelijkertijd worden nationaal en regionaal gestructureerd stappen gezet om de geschetste kansen te verzilveren. Deze kunt u lezen bij 'Doel' onder de kopjes 1 t/m 3 en in de afspraken uit de bestuursovereenkomst (formele onderlegger).

Financiën

Het verstrekken van de lening aan het ministerie van Defensie gebeurt vanuit de immunisatieportefeuille. Daarbij worden vermogenstitels omgezet in andere vermogenstitels. De bestuursovereenkomst met bijbehorende businesscase past binnen de voorwaarden van het PS-besluit van maart 2015 om met de middelen vanuit de immunisatieportefeuille te participeren in maatschappelijk gewenste projecten. En binnen de randvoorwaarden van de Verordening treasury.

Budgettair gevolg van het verstrekken van de lening is dat in ieder geval een minimaal even hoog rendement wordt gehaald dan bij verplicht schatkistbankieren en tevens een maatschappelijk rendement wordt gehaald. Uiteraard zijn er risico's verbonden aan een lening. De voorwaarden van terugbetaling zijn echter zodanig dat wij deze risico's zeer klein achten en passend binnen de bepalingen van de Verordening treasury.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Europese en internationale zaken

Dit betreft een lening aan een andere overheid voor een typische overheidstaak (Defensie). Hierdoor is er geen sprake van staatssteun.

Datum

19 oktober 2015

Documentnummer

GS: 3875751

PS: 3877789

Planning

- December 2015: afsluiten leningovereenkomst van maximaal € 22 miljoen met Defensie en ondertekening van de bestuursovereenkomst door de 3 overheden.
- December 2015: 1^e investeringen vanuit Defensie in de faciliteit voor het onderhoud van de F-35 motoren.
- Januari 2016: Aerospace & Maintenance programma Brabant gereed.
- 2019: F-35 motorenfaciliteit LCW gereed.
- 2045: lening is terugbetaald of binnen 30 jaar nadat de eerste betaling aan Defensie heeft plaatsgevonden.

Evaluatie voortgang

Defensie, EZ en de provincie Noord-Brabant vormen een coördinatiegroep. Defensie rapporteert jaarlijks over de voortgang van de realisatie (financieel en inhoudelijk). Verder nemen we de rapportage vanuit Defensie mee in de PS-evaluatie van de immunisatieportefeuille.

Bijlagen

1. Infographic: Aerospace & Maintenance potentieel Brabant komst F-35
2. Concept-bestuursovereenkomst '14 oktober 2015; definitieve ambtelijke versie'. (Dit is een conceptovereenkomst en nog niet openbaar.)

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: A.L.M. van de Sande, bvdsande@brabant.nl, (073) 680 80 74
Cluster Economie en Internationalisering/Afdeling Energie en Innovatie